

30 år på Vildbjerg Apotek

Af Apoteker Nis Fink Jepsen

Her i år d. 10. marts 2015 var det 100 år siden Vildbjerg Apotek for første gang åbnede sine døre, og samtidig d.1. august 2015 var det 30 år siden, jeg kom til Vildbjerg Apotek. Jeg har på opfordring fra "Lokalarkivet for Vildbjerg sogn", i den forbindelse lovet at beskrive Vildbjerg Apoteks udvikling gennem disse 30 år. Jeg er født i 1960 i Silkeborg, men flyttede som 2 årig til Hornsyld mellem Horsens og Vejle, da mine forældre, der begge er farmaceuter, havde fået arbejde på Hornsyld Apotek. Jeg er således opvokset med Apoteksverdenen, og hjalp allerede som dreng min fader, som var en af pionererne i fremstilling af infusionsvæsker (drop), i laboratoriet med fremstilling af disse væsker. Det var derfor naturligt for mig, dog uden mine forældres vidende, at bede Apotekeren på Hornsyld Apotek om en praktikplads til farmaceutstudiet i 1979, hvor jeg dimitterede som matematisk student på Horsens statsskole. I december 1980 blev min fader udnævnt som

Apoteker i Brædstrup, og mine familie flyttede dertil. Samtidig flyttede jeg til København for at gøre de sidste 4 ½ år at mit farmaceutstudie færdigt på Danmarks Farmaceutiske Højskole, hvorfra jeg dimitterede i 1985. Der var dengang flere arbejdsløse farmaceuter, så allerede inden jeg fik min eksamen, søgte jeg samtidig tre stillinger i henholdsvis Frederikshavn, Skanderborg og Vildbjerg. Jeg afleverede mine ansøgninger i posten på Københavns banegård kl 23 søndag aften, og kl. 7 mandag morgen ringede Apoteker P. O. Gredal for at arrangere en jobsamtale. Af de tre steder jeg havde søgt, viste Vildbjerg Apotek sig som det bedste, da jeg her havde chancen for at få en bred videreuddannelse, og så var Vildbjerg straks en by, jeg kunne forholde mig til. I jobsamtalen gjorde jeg dog klart for Apoteker Gredal, at jeg kun ville blive et par år, og så ville jeg videre. Han mente dog jeg skulle blive i 5 år, før jeg havde lært nok, men ingen af os fik ret, for 30 år efter er jeg her stadig, og er hermed i dag den på Apoteket, der har været her længst. Vildbjerg slipper nok ikke af med mig, før jeg skal pensioneres.

Det Vildbjerg Apotek jeg kom til i 1985, var et typisk lille landApotek. På en stor dag havde vi ca. 90 kunder i vores butik, og vi leverede til håndkøbsudsalgene i Ørre, Sinding, Skibbild, Timring, Ørnhøj, Sørvad og Aulum. Den største funktion i Apoteket var produktionen af lægemidler. Vi fremstillede alt forskelligt lige fra tabletter, pulver, miksturer, cremer, øjendråber, næsedråber, injektionsvæsker til diverse udtræk af tørrede droger(plantedele). Desværre var produktionen ikke særlig rentabel, da der blev produceret mange små portioner. Januar 1986 blev Britta Larsen ansat som Apoteksassistent til produktionen, og sammen fik vi opgaven med at optimere produktionen. Dette blev gjort ved at regne på, hvor store hver portion skulle være, for at blive rentabel, og samtidig blev produkterne mere og mere decentraliserede, så hvert Apotek producerede nogle få præparater, som så blev distribueret gennem en grossist Bang og Tegner til de andre Apotekere. Dette betød, at Vildbjerg Apotek fik til opgave at fremstille metadonmikstur og opiumsdråber i en større produktion. Hermed fulgte nye udfordringer, for til metadonmiksturen skulle der flere gange årligt skrælles

400 appelsiner, så vi kunne lave et spritudtræk af skallerne som smagstilsætning til metadonmiksturen. Resterne forærede vi til byens børnehaver og lavede appelsinmarmelade til kantinen. Til fremstillingen måtte vi også finde vores indre Storm P frem og opfinde en boremaskine, der blev sat i en bordholder og påmonteret et glat slebet hoved til et topnøglesæt, så vi kunne få lågene skruet på. Ligeledes opfandt vi en indstillelig håndpumpe, også sat i en holder og påmonteret en lang slange ned til en 180 liters spand med metadonmikstur. Pumpen kunne indstilles så vi kunne fylde bestemte mængder i flaskerne.

Der var mange sjove historier omkring dette, men i slutningen af 1989 fik jeg af Apotekeren til opgave at hæve varelageret med 800.000 kr., idet man på den tid kunne få et skattefradrag på varelager. Fint tænkte jeg. Emballage er også varelager, så jeg købte emballage for alle pengene. Apotekets kælder blev totalt fyldt op med emballage, Apotekeren var i det røde felt, og jeg planlagde mit exit fra Vildbjerg Apotek. I januar 1990 blev Apotekeren så ringet op af DAK (Danske Apotekers Kontrollaboratorie), som spurgte, om vi kunne levere metadonmikstur til hele landet indtil slutningen af april. De to andre produktionsApotekere og grossisten var løbet tør for emballage, og der kom ikke nyt fra Frankrig før til april. Dette år fremstillede Apoteket knap 300.000 flasker metadon med et fint overskud. Alt emballage var brugt inden juni, og jeg kunne forblive i Vildbjerg.

Apoteker P.O.Gredal var en god læremester for mig. Især var han stærk inden for de økonomiske betragtninger og forstod, at jeg skulle til stadighed have nye udfordringer for at blive på Apoteket. Han kontaktede en af landets store medicinalgrossister Nordisk droge og fik mig med i en brugergruppe. Her arbejdede vi med, hvordan grossisterne bedst kunne tilgodese landets Apotekeres behov. Dermed fik Vildbjerg Apotek indflydelse på denne udvikling indtil midten af halvfemserne.

Nis Pedersen sætter låg på metadon mikstur

Ligeledes bestilte han i 1987 et nyt EDB system Pharmasys, som ikke kunne meget andet end lige lave en recept og udskrive dagens omsætning. Samtidig fik han mig ind i en helt ny opstartet brugergruppe ved firmaet for dette edb-system fra Datapharm. Dette blev startskuddet til mange års arbejde i forreste linje med edb på Vildbjerg Apotek. Vi blev hurtigt testApotek og fik alle nye programændringer til tests, inden de blev frigivet til andre Apoteker. Vi testede først et økonomisystem, så et skrankesystem, og i 1991 et lagerstyringssystem. Især lagerstyringssystemet blev Vildbjerg Apoteks varemærke. Vi fik et grundsystem leveret til test og arbejdede med dette i 3

måneder. Herefter tog jeg til Datapharm i København for at berette om vores observationer for direktøren. Jeg blev derfor lidt forundret, da jeg blev sat i midten af et rum med en skærm med programmet og med 12 programmører placeret på stole lige bag mig. Det blev til seks timers gennemgang af lagerstyringsprogrammet, hvor jeg skulle berette, hvad der virkede og ikke virkede, samt hvilke ideer vi havde til nye tiltag. 3 måneder efter fik vi så en ny version, hvor alt var tilrettet efter dette møde, og i dag er det stadig denne opsætning, der ligger til grund for lagerstyringen på Apoteker i dag. Elektronisk lagerstyring med elektronisk varebestilling var noget helt nyt på Apotekerne, som ingen kendte konsekvensen af i dagligdagen. Derfor blev jeg hyret af Datapharm til at rejse rundt i landet til de Apoteker, der skulle implementere systemet, for at holde et aftenmøde om disse konsekvenser for personale. Det blev til 133 Apoteker i årene fra 1991 -1999, så på den måde kom Vildbjerg Apotek på landkortet i Apotekerkredse.

Efter jeg blev Apoteker har vi testet skiftet til pharماسys 4 i 1998, hvor styresystemet blev ændret fra dos til Windows som forberedelse til år 2000 skiftet, og senere i 2005 til det system vi har i dag, hvor systemet kom til at køre på en central server. Begge gange var vi det første Apotek, der testede, og begge gange blev vi lagt totalt ned i nogle måneder, indtil man fik styr på systemet og kunne udrulle det til andre. Nu er systemet centralt styret og test af nye tiltag er derfor ikke længere nødvendig i samme grad, så Apoteket er ikke længere med i dette arbejde. I forbindelse med indføringen af det nye skrankesystem i 1990, blev Apotekets skranke fornyet, og selv om publikumsrummet kun var på 8 kvadratmeter, blev der for første gang opsat selvvalgsreoler, og det blev starten på selvvalg på Apoteket. I foråret 1996 meddelte Apoteker Gredal personalet, at han ville gå på pension. Det gik hurtigt op for mig, at min eneste chance for at forblive i Vildbjerg var, at jeg selv søgte om udnævnelse til Apoteker i Vildbjerg. Dette var dog imod alle odds, da jeg kun var 36 år, mens gennemsnitsalderen for nyudnævnte Apotekere var 43 år, og samtidig tildelte man meget sjældent et Apotek til en farmaceut, der var på Apoteket i forvejen. Min ansøgning blev dog taget

alvorligt, selv om der var 3 andre kvalificerede ansøger. En stor indsats fra personalet overbeviste de faglige organisationer og indenrigsministeriet om at sådan skulle det være, og i juli 1996 blev jeg udnævnt til Apoteker i Vildbjerg af indenrigsministeren Britta Schall Holberg med tiltrædelse 1. november 1996.

I min overtagelse af Vildbjerg Apotek var der en klausul, som krævede, at jeg skulle lave Aulum håndkøbsudsalg, der var i døgnkiosken og var landets største håndkøbsudsalg, om til et fagbetjent Apoteksudsalg inden et år. Dette var der stor modstand imod i Aulum, da åbningstiden herved vil blive indskrænket betydeligt, og over 900 protestunderskrifter blev sendt til ministeren. Ministeriet stod fast og Aulum Apoteksudsalg åbnede 1. maj 1997, samtidig blev det udnævnt til årets butik i Aulum i 1998.

I løbet af de næste år blev Vildbjerg Apotek ombygget, hvor de gamle laboratorielokaler blev inddraget, så der kunne blive mere plads i kunderummet med mange flere selvvalgsreoler. Facaden blev renoveret og vinduerne udskiftet, så facaden blev ført tilbage til sit oprindelige udseende, da det blev bygget til Apotek i 1914. Der blev ligeledes bygget en kørerampe til handicappede, men pladsmangel på fortorvet, betød, at den blev for stejl til kørestolebrugere. De kan dog få hjælp fra personalet ved at ringe på en klokke.

I årene 2004 og 2005 blev kunderummet, så yderligere udvidet til 120 kvadratmeter ved at inddrage noget af den gamle Apotekerbolig, og sådan står det i dag.

Ved udgangen af 2005 blev Karup Apotek ledig, og ministeriet mente ikke dette kunne foresætte som selvstændigt Apotek. Jeg lagde billet ind på at overtage, men igen var det mod alle odds, da der er 37 km mellem de to Apoteker. En stor indsats fra farmakonom Inge Nielsen og daværende Apoteker Nielsen på Karup Apotek, lykkedes det igen at overtale ministeriet, og 1. januar 2006 overtog jeg så Karup Apotek som en filial af Vildbjerg Apotek, så koncernen nu bestod af hovedApoteket i Vildbjerg, filialen i Karup og Apoteksudsalget i Aulum.

Da Rema 1000 i Karup så byggede en ny bygning ved hovedvejen mellem Herning og Viborg, med 60 p-pladser lige foran, var vi straks klar til at flytte Karup Apotek med, da Apoteket dengang lå i et af Karups boligområder ved siden af lægehuset, uden større kundestrøm. Dette skulle vise sig, at være en

god beslutning, da Apoteket herved blev til et strøg/pendler Apotek, hvor der i dag kommer ca. 55 % flere kunder end før. Filialen har alle de funktioner et normalt Apotek har overfor vore kunder, og har ved siden af også markeret sig som et veterinært Apotek.

Den næste udfordring for Vildbjerg Apotek kom så 1. april 2007, hvor ministeriet besluttede at liberalisere veterinærmedicinen.

Salg af medicin til veterinært brug havde dog altid været en del af Apoteket, hvor vi solgte medicinen til dyrlægerne, som så solgte videre til landmanden. I 1995 blev recepten dog givet fri, så landmanden kunne købe direkte på Apoteket, og i 2007 blev så denne del af salget, til et liberalt erhverv. Dette betød, at der blev stillet større krav til de Apotekere, der ville handle med disse varer, og hurtigt meldte Apotekerne i Holstebro, Herning, Viborg, Silkeborg, Brande og Ikast fra, da deres omsætning på dette område derved blev urentabel. På Vildbjerg Apotek har vi forsøgt at samle dette op, og omsætningen er i dag steget til at være en tredjedel af hele omsætningen i koncernen. Vi har fundet en niche, der beskæftiger 1 -1 1/2 person, og det betyder, at vore bude i såvel Vildbjerg som Karup kører henholdsvis 300 og 200 km hver dag med medicin til landbruget, da vi har tilladelse til at levere veterinærmedicin fra begge afdelinger. Jeg vil tro, at Vildbjerg Apotek er på top 10 i Danmark, hvad angår størrelse i leverance af medicin til landbruget.

Personale er den vigtigste del af Apoteket. Uden dem kunne intet lade sig gøre. De har undervejs støttet mig i kampen for at bevare og udvikle Apoteket i Vildbjerg igennem disse 30 år.

Til sammenligning kan jeg konstatere, at vi nu dagligt i vore skranker betjener gennemsnitlig 215 kunder i Vildbjerg, 140 i Aulum og 210 i Karup, plus alt det vi leverer ud af vores bagdør.

I dag er der 25 ansatte på Apoteket, hvoraf 9 er tilknyttet Karup Apotek og resten til Vildbjerg Apotek og Aulum Apoteksudsalg.

Det er et fagligt højt uddannet personale, som holdes ajour på kurser og 1 times morgenmøde hver uge. I 2012 blev vi efter 1 ½ års arbejde akkrediteret efter DDKM (Den Danske Kvalitets Model). Dette arbejde styres fra filialen

i Karup og er med til hele tiden at kræve det bedste af personalet, da alle fejl registreres til brug som læring og arbejdsgangene hele tiden måles og optimeres. F.eks. kan Apotekets kø-ventetider følges på www.Apoteket.dk. Fremtiden er ikke til at spå om, men det står helt klart, at den nye Apotekerlov kan få store konsekvenser i Vildbjerg, hvis vi ikke tilretter os rigtigt.

Den nye lov blev vedtaget 1. Juli 2015 og er et bredt politisk forlig. Apoteksmonopolet blev bevaret, og Apoteket blev cementeret som en del af den primære sundhedstjeneste. Det der kommer til at skade Vildbjerg Apotek mest er, at der i forliget blev lavet regler for, hvad et Apotek må sælge. Vi må derfor pr 1. januar 2016 ikke længere sælge parfumer, toilettasker og lignende, og dette får selvfølgelig nogle tilpasninger for os. Vi kan selvfølgelig ikke forstå dette, da supermarkeder og tankstationer jo godt må sælge håndkøbslægemidler.

Men sådan er reglerne nu, og dem lever vi naturligvis op til, så vi vil kæmpe for en tilpasning og bevarelse af et Apotek i Vildbjerg ud i fremtiden.

